

SZÓSZÉK – ÚRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Józsa István Lajos

Közösségből katedrális¹

„Azt mondták egymásnak: Gyertek, vessünk téglát, és égezzük ki jól! És a téglá lett az építőkövünk, a földi szurok pedig a habarcsuk.

Azután ezt mondták: Gyertek, építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet, hogy el ne széledjünk az egész föld színén!” (1Móz 11,3–4)

„Ezért így szól az én Uram, az Úr: A Sionra egy követ tesztek le alapul, szilárd követ, drága sarokkövet alapul. Aki hisz, az nem menekül el!

A törvényt teszem akkor zsinórmértékké, és az igazság lesz majd a mérce.” (Ézs 28,16–17a)

„Járuljatok őhöz, mint élő kőhöz, amelyet az emberek ugyan megvetettek, azonban Isten előtt »kiválasztott és drága«; ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá, szent papsággá, hogy lelki áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek...” (1Pét 2,4–5a)

Kedves keresztény Testvéreim!

Olyan sok dologra, tevékenységre használjuk az építés szavunkat akár konkrét, akár elvont értelemben. Ma már nemcsak építményeket: családi házat, templomot, iskolát, kultúrházat, kórházat, színházat, szállodát vagy áruházat építünk,

¹ A prédikáció J. van Goudoever beszédéből ihletődött (*A lelki otthon építése*, KerMagv 1971/1–2, 70–72.).

hanem átvitt értelemben beszélünk önbizalomépítésről, csapatépítésről, közösségépítésről, gyülekezetépítésről, de beszélhetünk karrierépítésről, imidzsépítésről is. Építhetünk hidat határok felett vagy éppen falat az idegenek távolfartására. Mindegyik tevékenység mögött valamilyen szándék húzódik meg. Valamilyen cél elérése ösztönöz, indít cselekvésre. Azt szoktuk mondani, hogy nincsen cselekedet motiváció nélkül. Így igaz. Minden mozdulatunknak van egy mozgató rugója, indítéka. Az embert mindig vágyak, álmok, tervek, célok vitték és viszik előre. Valamit el akart érni, meg akart valósítani, létre akart hozni. Erőfeszítései mögött mindig egy kívánság, egy álom teljesülésének vágya húzódott meg.

Sokféle vágy, szükséglet, kívánság lehet mozgató rugója életünknek. Pozitív és negatív vágyak, ambíciók hajtanak. Lehet az ember jó értelemben becsvágyó, azaz: iparkodó, törekvő, lelkes, céljai eléréséért minden tisztességes eszközzel küzdő. Ám lehet valaki hamis becsvágytól fűtött, vagyis: törtető, könyöklő, nagy-ravágyó, hírnév és hatalom után sóvárgó, csak önző érdekeit követő személy.

A biblia első lapjain találkozunk egy olyan történettel, amely az ember féktelen, hamis becsvágyáról szól. Az özönvizet túlélő „ügynevezett” második emberiség elhatározta, hogy épít egy várost égig érő toronnyal. Nem derül ki az elbeszélésből, hogy miért kellett a toronynak az égig érnie Talán Isten feltételezett birodalmába, lakóhelyére akartak bejutni? Meg akarták szüntetni az ég és a föld elválasztottságát? Anyaggal akartak betörni a szellem birodalmába? Talán át akarták venni Isten helyét? Le akarták taszítani őt trónjáról? Olyanok akartak lenni, mint az Isten? Nem tudni. Annyit tudunk, hogy „Sineár földjén az emberek építeni kezdték a bábeli tornyot azzal a dölyfös szándékkal, hogy csúcsa majd az eget veri, s ők kényelmesen átsétifikálnak egyik csillagról a másikra. Az Úr megsokallta fönnhézásukat. Ködöt bocsátott elméjükre, összegabalyította nyelvüket. Többé nem értették meg egymást. Ha a pallér gerendát kért, csákányt hoztak neki. Téglaragasztó szurok helyett vizet. Az építkezést sürgősen abba kellett hagyni.” (Kosztolányi Dezső: *A bábeli nyelvzavar*).

A történet szerint „nevet” akartak szerezni maguknak. Istenéhez hasonló nevet. Minden esetre az Úr túlzottnak találta „égig érő becsvágyukat”, s az addig közös nyelven beszélő nép nyelvét összezavarta, úgy hogy többé nem értették meg egymást.

Isten megkísérelt trónfosztása nem sikerült az embernek. Érdekes és figyelemre méltó, hogy ott, ahol az ember el akarja foglalni az Isten helyét, mindig zűrzavar keletkezik. Ott, ahol gátlástalan becsvágy, hivalkodó büszkeség, öncélú hatalom-fitogtatás, fennhézás, dölyfös magatartás keríti hatalmába az embert,

ott előbb vagy utóbb békétlenség, harag, gyűlölet, egyet nem értés és széthúzás keletkezik.

Az Isten ellen lázadó ember önmagának akar istene lenni és életét úgy rendezni, hogy abba Istennek ne legyen beleszólása. Azonban ha Isten létét kétségbe vonja, helyét elkerülhetetlenül az önmagát istenítő, önmagát imádó ember foglalja el.

Az ember – különösen ha jól megy dolga –, könnyen elbízta magát. Túlságosan bízik a maga erejében, okosságában, anyagi helyzetében, és elrugaskodik Istentől, összeáll hozzá hasonló társakkal, és azt hiszi, hogy világ csodájára eget rengető, eget verő dolgokat képes cselekedni. Jézus az ilyen dölyfös, gőgös, önhitt embereket szánja a legjobban, nem tartja őket alkalmasnak Isten országa építésére. Bábel tornyának története arra figyelmeztet ma is bennünket, hogy nagy dolgot terv nélkül, alázat nélkül, egyetértés nélkül, Isten segítségével nem lehet elérni.

Bábel történetének szereplői azonos nyelven beszéltek, de mégsem értették meg egymást. Miért? Mert a nagyravágyás, az önteltség, a felfuvalkodottság, az elbizakodottság, az erőszakosság nyelvét beszélték. Nem volt ott szívükben egymás szeretete, tisztelete, egymás segítése, támogatása, nem volt közös céljuk, pedig igazi közösséget a közös cél alázatos szolgálata teremt.

Ott, ahol az embert Isten szent törvényei irányítják, ahol az ember alárendeli magát a szeretet erkölcsi parancsának, ott béke és egyetértés, alázat és jóság tölti be a szíveket, az otthonokat és az emberi közösségeket. De ahonnan kirekesztik Istent, onnan vele együtt elűzik, száműzik mindazokat az értékeket és erényeket, amelyek a békés társadalmi együttélés alapját képezik.

A Mózes első könyvéből felolvasottakon kívül azt olvastam fel Ézsaiás könyvéből, hogy: „A Sionra egy követ teszek le alapul, szilárd követ, drága sarokkővet alapul. Aki hisz, az nem menekül el! A törvényt teszem akkor zsinórmértékké, és az igazság lesz majd a mérce.” Péter apostoltól pedig azt olvastam fel, hogy: „ti magatok is mint élő kövek épüljete fel lelki házzá.”

A háznak az ember életében kettős szerepe van. Az egyik: hogy otthon érezzük magunkat valahol ebben a nagyvilágban. A másik, hogy biztonságban érezzük magunkat, hogy védjen a külső veszélyektől. „Az én házam az én váram” – szoktuk mondani. A saját házunkban érezzük igazán biztonságban magunkat. A háznak tehát két funkciója van, két célt szolgál: kívülről véd és belül biztonságos nyugalmat ad. Megvéd az esőtől, a hótól, a fagytól. Megvéd a naptól, a hőségtől, a szélről, a vihartól. A háznak biztonságot és védelmet kell nyújtania lakóinak, ám mégsem lehet bunker, óvóhely, ahová az ember bezárja magát, elbújik embertársai elől, begubózik.

Házunknak nyitva kell állnia minden jó szándékú embertársunk előtt, annak ajtaján és ablakain be kell engednünk a friss levegőt és az élető napfényt.

A házunkat úgy kell megterveznünk, kialakítanunk, hogy abban jól érezzük magunkat, benne mindig tudjunk megpihenni, feltöltődni, új erőt nyerni a mindennapok küzdelmeihez.

Akinek nincs háza, nincs otthona, az hajléktalan. Hozzátehetnénk ehhez mindjárt azt, hogy akinek nincs lelki háza, ahová időnként elmehet imádkozni, az lelkileg hajléktalan.

A ház szilárdsága, biztonsága, tartóssága attól függ, hogy milyen alapja van. Milyen a fundamentuma. Pedig az alap nem is látszik, és mégis attól függ az épület erőssége, szilárdsága. Istent sem látjuk, mégis ő életünk szilárd alapja.

Hajdanán a házépítés legfontosabb mozzanata annak a kőnek a kiválasztása és elhelyezése volt, amelyet szegletkőnek neveztek. Építéskor a szegletkő volt az épület első, legnehezebb köve, amit ünnepélyes körülmények között helyeztek el. Sarokkőnek vagy alapkőnek is nevezték. Az építkezés innen folytatódott. Minden más kőnek illeszkednie kellett ehhez a kőhöz, hiszen másképp kilógott volna a ház oldalából és a fal egyenetlen lett volna.

Jézus is ilyen sarokkő az egyház lelki épületében. Tanítása, életpéldája, hite zsinórmérték követői számára. Miként a sarokkő a háznak, Jézus is szilárd alapja, fundamentuma a lelki háznak, a lelki közösségnek, az egyháznak.

A lelki házat, a lelki közösséget is ugyanolyan tudatos és felelősségteljes munkával kell felépíteni, mint a valódit kőből. Ahogyan a köveket gondosan ki kell válogatni, egymáshoz kell illeszteni, néha faragni, formálni, alakítani, csiszolni, úgy kell lelki értelemben formálni, faragni, alakítani, csiszolni Jézus követőit, Isten gyermekeit, a lelki, élő köveket is. Sőt nem elég csupán egymás mellé tenni ezeket a köveket, össze is kell ragasztani valamilyen kötőanyaggal. Lelki házzá csak úgy tudunk felépülni, ha illeszkedünk egymáshoz, és valamilyen lelki kötőanyag összeköt bennünket. A lelki kötőanyag, a lelki habarcs, a lelki szurok pedig nem más, mint a jézusi szeretet és az evangéliumi tanítás.

Mi nem csak azzal építünk, amink van, hanem azzal is, amik vagyunk. A lelki építményt az „élő kövekből” nehezebb felépíteni, mint a valódit kövekből, téglából. A követ könnyebb alakítani, faragni, formálni, csiszolni, mint önmagunkat, az embert. A kő, bármennyire kemény, megmunkálható, azaz faragható, formálható, alakítható, ha van megfelelő eszközünk, szerszámunk.

Az ember vajon mivel alakítható, milyen eszközzel formálható olyanná, hogy beépíthető legyen egy lelki építménybe? Én úgy gondolom, hogy leginkább jézusi tanítással, evangéliumi szeretettel, valláserkölcsi neveléssel.

Ahogy a történelem folyamán egy-egy templomot, katedrális sem építettek fel egyik napról a másikra, hanem évtizedes kitarató, áldozatos munkával sikerült felépíteni, úgy sok-sok türelemre, lelki nevelői munkára van szükség egy-egy lelki közösség, gyülekezet létrehozásához.

A híres francia szobrásznak, Rodinnak van egy szobra, amely két magasba emelt, összetett kezet ábrázol. A művész címet is adott alkotásának, katedrálisnak, székesegyháznak nevezte. Ha a szobrot alaposabban megfigyeljük, két különböző kezet, egy férfi és egy női kezet látunk. Összetett, egymáshoz illesztett kezeikkel egy katedrális alkotnak. Egy angol költő, Ashford verset is írt a szoborról. E versben a költő így beszélgeti a kezeket: „Építsünk együtt katedrális, mondja az első kéz. Egy élő Isten házát, nem kézzel épített, hanem kezeiből formált istenházát. A te kezéd és az én kezem emelkedjék együtt a magasba dicsőítésben és könyörgésben, megbocsátás és gyógyulás után sóvárogva, isteni erőért és áldásért. A másik kéz így felelt: De miképpen állhatok Isten elé tisztátalan kezekkel, amelyeket beszennyezett a hitelenség pora, a gőg és a büszkeség korma, az önzés alacsonyrendűsége? Én csak tisztátalan kezekkel jöhetek, de azok az imádságban megtisztulnak. Én túl gyenge vagyok ahhoz, hogy egyedül imádkozzam, de te imádkozhatsz értem és én imádkozhatom érted. Ketten, közösen megépíthetjük katedrálisunkat...!” (Dr. J. Van Goudoever parafrázisa).

Csak együtt tudunk közösséget alkotni. Az igazi közösség közös célok és közös eszmék által egyesített emberek csoportja. A közös cél Isten országának felépítése, az eszme, a gondolat, amely segít ezt a nagy katedrális felépíteni, Jézus evangéliuma, tanítása, valamint a szeretet erkölcsi parancsa.

Az önző egyéni érdek és anyagi haszon hajszolása helyett törekedjünk egymás iránti szeretetre, nemzeti közösségünk megtartására. Erősítsük magunkban a hitbeli és nemzeti együvé tartozás érzését és tudatát, mert mindannyiunkra szükség van a lelki katedrális felépítésénél. Mindegyik élő kőnek meg van a helye, csak meg kell találnunk.

Reményik Sándor *Kövek zsoldára* című verse erősítse meg bennünk ezt az érzést:

*„A kolozsvári evangélikus templom
centenáriumán Liedemann Márton
templom-építő lelkész emlékének*

Elhalkult és elhalt az orgona...
De új nesz kél most a templomfalakból.
Nem halljátok? Itt körül a falakban
Dobognak a beépített kövek.
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis, mégis egy ütemre vernek,
Egy óriási templom-dobbanással.
Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.

Kő-nehéz szívvel, dallamtalanul,
Lehajtott, fáradt fejjel figyelek.
Szeretném, ha szívem megállana,
S csak a százéves templom kövei
Dobognának tovább...

Dobognak... dobbanásuk lassan áthat,
Felmelegíti dermedt véretem,
Lassan megértem a beszédjüket:
»Mi kövek voltunk, rossz, rideg kövek,
Kemény kövek és haszontalanok.
Nehezek, otrombák, formátlanok.
Tehetetlenek, tompák, elesettek,
Mozdíthatatlanok.

Hevertünk hét országban szerteszéjjel,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben,
Vad éleinkbe ütközött a nap,
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát,
Véresre törtük vándor lábait,
Egymásról alig tudtunk valamit,
És nem álmodtunk templomról soha.

De jött egy ember, törékeny, beteg,
A lelke égett, szíve dobogott,
Az az ember templomról álmodott.
Tudta, kövek hevernek szerteszéjjel
Tehetetlenül, haszontalanul,
Vadul, otrombán és formátlanul, –
Elindult a köveket megkeresni,
Omlásokban, elhagyott kőtörőkben,
Utak mentén, száraz patakmederben,
Barangolt hetedhétországon át,
Hol éleinkbe ütközött a nap.
Horzsoltuk az éjszaka bársonyát
S véresre törtük az ő lábait.
Az az ember keresett, s megtalált.
És azt mondta nekünk: Ti templom lesztek.

Falakká fogtok összeállani,
És visszaveritek az Ige hangját,
És visszazengitek az orgonát, –
Az imádkozó nagy nyomorúságot
S az áhítat szárnyaló énekét
Szent nyugalommal veszitek körül.
Halkan dobogni fogtok a falakban,
Külön dobban meg minden kicsi kő,
És mégis-mégis egy ütemre vertek,
Egy óriási templom-dobbanással.
Isten, ha akarja, a köveket
Dobogtatja meg a szívek helyett.
Így szólt hozzánk a templomépítő.«

Így beszélnek ma hozzánk a kövek.”

Adja Isten, hogy megértsük szavaikat. Ámen.